

Date: _____

Day: _____

خود قول "غلام دادشاہ" کہیں وہاں شاعر پیر فضل گجراتی دے شہری
سر نادیاں اٹے جان یاد۔

پیر فضل گجراتی دی شاعری و تعارف:

پیر فضل گجراتی پنجابی غزل دا ایہم تے سرگز ہواں نال اب۔ پیر فضل گجراتی
نے مختلف صنفال وچ شاعری لکھی پیر اوہناں دی شہرت غزل یا وہاں اے
2010ء وچ ڈاکٹر بلبلہ رحمن نے اوہناں دا سارا کلام لکھا تے "کلام
پیر فضل گجراتی" دے نال نال شہرت لکھا۔ 759 صفحاں دی ایس
کتاب توں مفہود بلیغرز، اردو بازار، ایہناں شاعر لکھا۔ اوہناں
دی شاعری "پیر فضل گجراتی" وچ مختلف موضوعاں دی کئی نظر
آوندی اے۔ مثال دے طور تے تصوف، دارنگ، عشقیہ رنگ،
فارسی رنگ، طنز و مزاح، تمذیب و ثقافت، دارنگ و غیرہ۔

پیر فضل گجراتی پنجابی غزل د امان تران

پیر فضل گجراتی نے ایہے اردو شاعری لکھی مینا خود پنجابی شاعر
علی ساتیاں توں متاثر ہوکے پنجابی جو صہری لکھی پیر فضل گجراتی
ایہ غزل صنف توں کہیں تے صوزاں سمجھو کہ پنجابی غزل لکھنا شروع
کیتی تے جیہیں ای طبیعت ایہاں ماہ مال ہوئی۔ غزل توں ایہی
موضوعات توں لکھ کے جدید نال ایہاں لکھا، لکھا تے جدید پنجابی غزل
دے عہد تے اہم لکھا۔

پیر فضل گجراتی دیباں غزلاں اتے فارسی اثرات:

پیر فضل گجراتی نے جیل دہر وچ غزل لکھی اوہوں
 فارسی دا کافی جیڑا سی۔ ایہ وجہ اے کہ اوہناں دیباں غزلاں اتے
 فارسی اثرات کافی نلے۔ اوہناں پنجابی غزلاں وچ نئی جگہ فارسی، اردو
 تے عربی لفظاں نوں لہجے لہجے توں ایسی فولہ پوری نال "پنجابیا" اے کہ
 بالکل اوہیر نہیں لگتے، بلکہ پنجابی زبان دی فولہ پوری تے وسعت دا
 سبب بنے نلے۔ وگیاں وگجو:

ع جہ و بھل میرے سوینے توں، سوینے شہزادے پونے پتے
 لئی و جہی بھوک جہ غزال توں، او جہ میرے میر گیا

غزلاں وچ تصوف دارائے:

پیر فضل گجراتی نے غزلاں وچ نئی نئی محال مجازی تے وچ وچ حقیقت دیباں
 لازاں توں بیان لیتا ہے۔ اوہناں تصوف مختلف موضوعات خندا عشق حقیقی
 و حیرت الوجود تے انبان دوسری بارے اشعار لکھی نلے۔ اوہناں دے
 والد حضرت پیر سید کبیر الدین شاہ المعروف شاہ ابولہ دریاؤ دے لڑی پتھر
 سچ۔ اوہناں عقیقت وچ لکھ وگجو:

تے لگ جاندا افضل کنارے تے، وچ وچ غمال دے دڑھانے
 ول شان دہلے دریاؤ توں، سلو جے لیدا بھو تادی دا

غزلاں وچ عشقیہ رنگ:

Date: _____

Day: _____

غزالان وچ عشقبہ آگ اہم صوموع خیال کنیا جاندا ہے۔ عاشقان توں
عشق دے رستے اُتے ٹر کر منزل ٹیلہ ایڑن لٹی کیمہ کچھ برداشت
کرنا پیندا ہے، اوہناں لہلہاں، دُعاں تے کیتیاں توں پیرا فقل
گجرائی نے سوئی دھنک نال شہر نال وچ اشغال کنیا ہے۔ وٹلی ویکھو:
عشق وچ فریاد توں کیمہ میرے نال نسیاں
سنیاں دے پورنٹل پچھاں دے جھارے پورنٹل

غزالان وچ غم، سوز تے درد:

غم، سوز تے درد پیرا فقل گجرائی خیال غزالان دا اہم وصف ہے۔
اوہناں اجیہ لئی اشعار نٹل میناں وچ غم، سوز تے درد شدت پڑھن
نال مطلب (کھدی) ہے۔ شاید ایہ وجہ توں اوہناں نے اپنے توں
عماں دا بادشاہ کیمہ ہے:

عے کھولیا تے اوہ نفل آہا عماں دا بادشاہ
فقل تائش اک فقیر بے نوا جانا سی جسے

غزالان وچ واعظ تے زاہد دا ذکر:

اُردو، فارسی غزل دا خاص صوموع اک پاسے جاگ، ساقی،
زید، سرشاری نے بخاری ریا ہے تے دہے پاسے منیر آتے بیہ
کے واعظ کُرن واپے واعظاں دیاں لہلہاں وی کیرہرے کیرہرے
نٹل۔ واعظ کھا واپے آپ وی عماں نٹل کھائیں کیمہ جان واپے پورنٹل

تکے پیر واعظان را پس فتوے صادر کرنے لڑاں باز نہیں؟ وندے پیر
 فعل گجرائی نے واعظان اور اصلی اور شریباں نال تقابل کرنے
 سا پھنڈے لیا انداز ہے:

ے زاپہ وجہ غائر جتارے پھلیاں بیونیاں گوراں
 بسہی گوراں وجہ نشے دے دلچ وسار شریباں

عزراں وجہ انسانی دوستی داسینیا:

انسانی دوستی غام مذہب نے اخلاقیات داسا پھنڈا سینیا ہے۔ اس
 لیے آکھیا جاندا ہے کہ: "اے انسان، دا قتل سادی انسانی دا قتل ہے"
 پیر فعل دی ساعری وجہ انسانی دوستی دیاں کئی مثالیں موجود نیس
 اوہی نے کھرے دوست دیاں فوہیاں بیان کدے آکھدے نیس:
 ے اڈوں سب کوئی کوئی بیونداں وجوں پارکے دا
 اوکھے ویلے وروا کوئی وندے بہا رتکے دا

حالات تے شکوہ:

تیدی فدرت دا قاتل ہے۔ پیر تے آکھیا کہ (تیدی)۔ وقت فوش
 دا بیوے کھاوے کھی دا گنرا جاندا ہے۔ وقت دی سہ نالواں فوہی
 اے کہ گنرا جاندا ہے۔ پیر فعل گجرائی نے اپنے شہراں را پس معاشرے
 دی تیدی لڑاں موضوع بنایا ہے۔ کھانڈے بندے دے سہیاں نیس
 دوست دی دوستی دا افروز پناہراں سہراں اوکھے ویلے اوہی اوکھے

Date: _____

Day: _____

وہی ہے جو اب دہ دو کمرے دہر ہو جائے نلس۔ شہری مثال و سہو:
 ہے جٹل دے وچ ~~نلس~~ پیرل، فر سودائی وریا
 ا کھڈ ا کھڈ فیرا گول اب واری ملنی کھی خاراں

شہری تے طنز و مزاح دا عنصر

پیر فضل گجرائی دے فلاح وچ شہری تے طنز و مزاح دا عنصر یا تا جانا
 اے کیوں۔ بے کھوڑی ایسے شہری اوہناں دے مزاج وچ وی سی
 شہری مثال و سہو:

ہ جہر جہر آکھی مینوں او دھرا او دھرا جوال
 کھنڈر چل دا مال اپانارے کے پیا کھڈاوال

منفی قدراں دی مزمت:

پیر فضل جٹال غزراں وچ اعلیٰ اضرافی قدراں دی تعلیم تے اصلاح
 رنگ جو جوداں۔ اوں فتم پیریاں اعلیٰ خدراں دارنا اونڈے تے منفی
 قدراں دی مزمت کردے آکھدے نلس:

ہ اسال زاید دے سہی اقل کروت
 شہری صفت ہ وچ کھنڈے پوٹے نلس

صاف آرائی دا پہلو:

Date: _____

Day: _____

پرفعل گجراتی نے غزالیں دے نئی شعراں وچ صوں و دھ مبالغہ آرائی
توں کم لیا اے جسں باروں غزل دے لفظ وچ وادھا سو پیا اے۔
اردو شعراں نے بادشاہیوں تے نوآبادی دے شعیرے لکھنے صوں
و دھ مبالغہ آرائی باروں ڈھیر الفا کماصل لیتے۔ و سبے وی تقاسم
اے کہ جوئے توں بازی بھانج لئی مبالغہ آرائی توں کم لیتے رہندے
نہیں۔ و نئی و لکھو:

اے ایہہ رور و ایسے بے حال بوئے، اونیاں سمجھیا سو لیاں کہندے نہیں
رے جتیاں اکھیاں صاف کئے، اسال صوں دھن لال انار لیتا

غزالیں دا منفرد رنگ تے اسلوب:

پرفعل توں غزل دا امام تے عدد ایسے نئی اکھیا لیا اے کہ اونیاں
پنجابی غزل دا ہما نڈا لیا، دنا اے۔ اونیاں دی غزل ایسے منفرد
رنگ تے اسلوب دی وجہ توں فرا سبکی غزل تے جدید غزل و جفا
پل دا کم کردی اے۔ و نئی و لکھو:

اے ہمہ جانبہ فعل دے کول صوں، مڑنن اکھنڈ تے جی کردا
اے ہمزے ویسے کردا اے، کجھ گزالیں ایسی پیر دیاں

نویاں نو یقیاں صفاں وچ طبع آڑھائی:

پرفعل گجراتی نے غزل توں صوں لکھاں، صوفو عائی نظاں لکھاں
داہل تے جوئے لکھو نہیں بشری ایسی صفاں آپ نہیں۔ ایسے

Date: _____

Day: _____

لؤلؤ اور غزل دی بلیت و جوی کئی نفعاً نول بیابا سنیاب۔ غزل صنف
اے حاصل عبود دانگر کردے آکھوے نلس:

ے بیورا، سو بیابا ن سبیاں دے سں بلیت آں صنف
فعل بیوراں دی سناون کوون غزل سناؤ کوکو

you have not understood the qs and hence most of the answer is irrelevant.

صلی قُل:

صلی قُل ایسہ کہ پر فعل گرائی نے غزل صنف و ج شاعری کرے
نیابا غزل دیابا وہ اپنی زبیراں نول کوڈ کرے نول صنف نول لؤلؤ و آتہ
نیابا۔ او بیابا غزلاں و ج نت نول غزبے کرے دے نال نال نول
فیابا، مضمون، جذبے غزراں نے نت نول بقیابا، اسفارے صنف
کے نیابا غزل دا دا صنف ڈھیر و سہ کر ڈتا ہے۔ او بیابا دیابا غزلاں
و ج لؤلؤ، صنف غزلی نے فیابا اڈاری سیر خوبی جو جو درے۔
او بیابا نیابا غزل نول نول صنف، نول اڈخے نول صنف ڈتا ہے
بیدا ایبا کر دے آکھوے نلس:

ے فعل بیوراں نے بدل ڈتا ہے نیابا دا رنگ
یا الہی! دور مافر دے غزل فو اناں دی صنف

